

Hodnoticí aktivita

Anketa

Anotace

Hodnoticí aktivita Anketa ověřuje dovednost žáků zformulovat své vlastní stanovisko a vhodně argumentovat, a to nejen z hlediska obsahu, ale také formy. Žáci tak činí na základě reflexe předložených textů zamýšlejících se nad smyslem výuky literatury a následného vlastního uvažování nad problémem. Téma výuky literatury je žákům pro úvahu blízké a jako takové je pro ně motivující.

Komplexní systém hodnocení, CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_001/0000751

Věk – cílová skupina

9. ročník ZŠ

Časová dotace (rozsah výuky)

domácí příprava + 1–2 vyučovací hodiny

Znalostní a kompetenční předpoklady žáků

Čtení s porozuměním.

Dovednost analýzy a syntézy informací.

Formulace vlastního stanoviska a jeho podpoření vhodnými argumenty (tedy i dovednost formulovat argument).

Přizpůsobení kódu komunikační situaci a komunikačnímu záměru (kultivované vyjadřování).

Prostorové a materiální požadavky na realizaci

Pracovní list (příkladové texty).

Vzdělávací obor

Český jazyk a literatura

Očekávaný výstup

ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.

ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování.

ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů.

Hodnocená klíčová kompetence

Kompetence komunikační: formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu; vhodně argumentuje.

Podrobnější informace k hodnoceným schopnostem a dovednostem klíčové kompetence

Při řešení hodnotící aktivity budou žáci uplatňovat následující schopnosti a dovednosti:

- číst s porozuměním
- formulovat vlastní stanovisko

- věcně argumentovat
- ve vlastním písemném projevu využívat prostředky adekvátní ke zprostředkování svého sdělení v dané komunikační situaci

Součásti hodnoticí aktivity

- Anketa – pracovní list
- Anketa – hodnocení

Struktura a organizace realizace hodnoticí aktivity

1. Domácí příprava – den až dva dny před plánovanou realizací žáky vyzveme, aby se zamysleli nad následující otázkou: Jaký smysl má výuka literatury? Požadujeme, aby si sepsali poznámky, které je k dané otázce napadnou. Úkolem není psát ucelený text.
2. Samu realizaci pak zahájíme evokací – krátkou diskusí ve třídě, v níž žáci sdílí své názory k dané otázce (cca 10 minut). Diskusi ponecháváme otevřenou.
3. Pokračujeme četbou textu ankety (viz pracovní list – dle potřeby lze zkrátit), v níž se k problému vyjadřují jak učitelé, tak žáci. Četbu reflektujeme otázkou, zda některý z názorů v předchozí diskusi chyběl, zda nějak obohatil uvažování žáků o problému, se kterým stanoviskem/názorem se žáci nejvíce shodují, nebo s čím naopak rozhodně nesouhlasí apod.
4. Představíme žákům situaci: *Představte si, že jste byli vyzváni, abyste do této ankety také přispěli svým stanoviskem. Cílovými čtenáři jsou učitelé / literární vědci / rodiče / spolužáci...* (očekávaného recipienta určíme dle vlastní volby). Úkolem žáků je zformulovat své stanovisko, podpořené vhodnými argumenty, které by bylo obsahově i formálně adekvátní dané komunikační situaci. Žákům poskytneme čas na vypracování textů, následně je vybereme.

Rozsah hodnocení

Hodnocení mohou být všichni žáci.

Hodnocení

Předmětem hodnocení se stává jednak:

- (a) oblast tematickoobsahová (obsah práce vzhledem k tématu; rozpracování tématu, myšlenky, argumentace, projevené názory a postoje atd.),
- (b) oblast slohová (způsob zpracování tematickoobsahové stránky projevu, kompozice, soudržnost, vhodnost užitých jazykových prostředků atd.),
- (c) oblast jazyková v užším slova smyslu (lexikální, gramatická a pravopisná kvalita práce; viz Čechová 1998, s. 174–176).

Vzhledem k povaze úlohy a ověřovaným kompetencím si všímáme především oblasti (a) a (b).

Vzhledem k oblasti (a) je podstatné, jak žák problém rozpracoval a především jakým způsobem argumentuje:

1. zda a jak je schopen své stanovisko podpořit relevantními argumenty,
2. zda a jak je schopen relevantní argumenty vystavět.

Vzhledem k oblasti (b) si pak všímáme toho:

1. do jaké míry je žákův text koherentní,
2. jak žák pracuje s jazykovými prostředky, a to s ohledem na komunikační situaci a komunikační záměr. Proto je potřeba v zadání (viz výše bod 4) zdůraznit cílového recipienta textu, resp. médium, které má žákův text recipientům zprostředkovat – to se totiž stává určujícím hlediskem při hodnocení slohových kvalit textu. Hodnotící osou se v této oblasti stává kritérium vhodnosti / adekvátnosti / přiměřenosti vyjádření vzhledem k funkci textu.

Oblast (c) hraje při hodnocení textů také důležitou, ale v porovnání s oblastmi (a) a (b) méně podstatnou roli. Sledujeme především to, k čemu míří ověřovaná klíčová kompetence:

1. žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu,
2. vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu,
3. vhodně argumentuje.

Obměna hodnoticí aktivity ve výuce

Příkladové texty, s nimiž se pracuje, lze obměnit, příp. zkrátit. Žákům lze ev. doporučit odbornou literaturu, z níž mohou čerpat, byť povaha výsledných textů (anketa, nikoliv výklad) si to úplně nevyžaduje.

Literatura a zdroje

Pracovní list – autor Blanka Činátlová. Zdroj:

<<https://www.advojka.cz/archiv/2020/15/rybolov-v-dobe-hladu>>; cit. 24. 11. 2020.

Hodnocení – Čechová, M. (1998). *Komunikační a slohová výchova*. Praha: ISV nakladatelství.